

Dre skal man give Ministeren Oplysning om, og det bliver undergivet hans Afgørelse, om det er tilladeligt eller ej efter Skolens Formaal. Nej, enten, havde jeg nær sagt, Fedt eller Kanel! enten Statskole eller Privatskole! Derimod selvfølgelig alt fornødent Tilhyn med, at Statsunderstøttelsen bliver ordentlig benyttet, at den bliver benyttet i det Djemed, den er givet i, og at Skolen holder sig i en Stand, der svarer til de Forudsætninger, som Bevillingsmyndigheden eller Ministeren, hvem vi nu ville give Retten, kan give Skolen. Men der kan maaste være nogen Misforstaaelse af denne Paragraf fra min Side, jeg skal ikke opholde mig videre derved. Derimod skal jeg sige, at jeg ser ingen væsentlig Forskel paa § 12, saaledes som den er affattet i Landstinget, og det nu bestaaende. Enten maa man staa saaledes som nu, helt frit, og da fastholde Bestemmelsen, hvorefter man staa helt frit som nu ved de forskellige Skoler, 10 Skoler. Der har været 10 Skoler før, men enkelte ere gaede ind af Mangel paa Næring. — Af disse Skoler kunne da kun nogle enkelte have — det kan man sige sig selv — et nogenlunde anstændigt Elevantal. Naar De se Beretningen efter, vil det blive meget faa. Eller ogsaa maa man stille sig paa et andet Synspunkt, et Synspunkt, som maatte berettigt til at gaa bort fra de almindelige Regler om, at man kan tage den Undervisning ganske frit, spredt over hele Landet. Dette Synspunkt er: Vi have Brug i Gennemsnit for saa og saa mange Styrmænd, hvorledes anvende vi nu de Penge, vi ville anvende til dette Formaalets Fremme, bedst, forsvarest og rigtigst? Kommissionen siger: En Statskole i Kjøbenhavn, bort med hele Retten! Ministeren har sagt: Indtil 6 Skoler i Landet med Understøttelse, Bevarelse af privat Initiativ o. s. v. ifølge de foreliggende Bestemmelser. Disse indskrænkede det endnu mere, men nu er det fuldstændig flydende. Hvorledes, spørger jeg, kan man nu dele de halvandet hundrede Mand mellem et flydende Antal Skoler og vente, at de derigennem skulle faa en Undervisning, som svarer til det Formaal, som er sat for den Næringsvejs Udførelse, som man betror disse Folk. Det bliver umuligt, og dog siger jeg: Det er ikke tilstrækkeligt. Under den nuværende Konkurrence fik mange Skoler maaste gjort det og ogsaa med Hensyn til Lærerkrafter holdt det indenfor det Formaal. Jeg siger, det er ikke tilstrækkeligt. Det er den eneste Gang, man samler de unge Sømand, inden de skulle bryde deres egen Bane, til et roligt, kort Ophold paa Land — ikke saa lidt

længere, end der staaer her, naar hele Undervisningen, alle tre Afdelinger, tages med. Det fremgaar af Udtalelser i det andet Ting; jeg har ikke set selve Beretningerne; at de ere nøjagtige, tvivler jeg ikke paa. Den eneste Gang i deres Liv, man saaledes samler de unge Sømand sammen, er det efter min Mening ikke tilstrækkeligt, at de paagældende Skoler have Lærere, der blot have læst dette Pensum, f. Eks. som Styrmænd, og kunne gennemgaa f. Eks. dette Pensum i Navigation eller Pensa, der svare til de øvrige Fag, og docere dem deri og lade dem bestaa ved Eksamen. Der kræves naturligvis Egenffaber, hentedede gennem den praktiske Værelse til Søs, som ingen Skole kan erstatte; men den kan hjælpe derpaa, paa den Snarraadighed, det Omdømme, den Hurtighed i at beslutte sig, som næsten daglig og i kritiske Tilfælde kræves med Nødvendighed af de paagældende Udøvere af Sømandsnæringen, hvis der ikke skal ske Ulykke. I den Retning kan man gavne ved Paavirkning paa Skolen ud over det rent tekniske, der staaer anbefalet i Lovforslaget. Men dertil kræves Lærere, der ikke blot have lært det Pensum, som de skulle docere i, men Lærere, der have faaet en selvstændig dygtig Uddannelse, som man kræver det ved andre Skoler af nogen Betydning. Og, mine Herrer, i saa Henseende er man gaaet galt paa andre Omraader; lad os ikke gøre det her. Vi have givet Bidrag til Realskoler, ogsaa til Realskoler, hvis Bestyrere maaste med Nød og næppe have de Kundskaber, den Uddannelse, ja, noget over Realskoleundervisningen; men ikke en større aandelig Modenhed, ikke at tale om videnskabelig Udvikling. Noget lignende have vi gjort med Hensyn til Mænd, der have kaldt deres Undervisningsanstalter Højskoler. Saa have de faaet Understøttelse. Nu levere vi mange, mange hundrede tusinde ud; jeg tror langt fra nok, men man har paa disse Omraader leveret for meget ud i Blinde. Derfor tror jeg, vi komme til nøje at overveje disse Spørgsmaal videre Udvikling af Bevillingsvejen og hele Institutionen, inden man kommer endnu dybere ind i det. Nu staa de her overfor Spørgsmaalet om Undervisningen af et begrænset Antal Mænd i en saa overordentlig vigtig Næringsvej. Saa mener jeg: Intet andet Hensyn skal her gøres gældende for Statens Midler end dette: Hvorledes anvende vi dem bedst til den omhyggeligste Uddannelse for disse Sømand, ej blot saaledes, at de faa deres Eksamen godt, men ogsaa saaledes, at de under deres Ophold i Land kunne faa en aandelig Paavirkning, som kunde blive til Gavn